

المحادثة العربية (٢)

الدكتور على احمدى الدكتور هدايت الله تقى زاده

امروزه کتاب‌خوانی و علم‌آموزی، نه تنها یک وظیفه‌ی ملی، که یک واجب دینی است.

مقام معظم رهبری

در عصر حاضر یکی از شاخصه‌های ارزیابی رشد، توسعه و پیشرفت فرهنگی هر کشوری میزان تولید کتاب، مطالعه و کتاب‌خوانی مردم آن مرز و بوم است. ایران اسلامی نیز از دیرباز تاکنون با داشتن تمدنی چندهزارساله و مراکز متعدد علمی، فرهنگی، کتابخانه‌های معتبر، علما و دانشمندان بزرگ با آثار ارزشمند تاریخی، سرآمد دولت‌ها و ملت‌های دیگر بوده و در عرصه‌ی فرهنگ و تمدن جهانی به‌سان خورشیدی تابناک همچنان می‌درخشد و با فرزندان نیک‌نهاد خویش هنرنمایی می‌کند. چه کسی است که در دنیا با دانشمندان فرزانه و نام‌آور ایرانی همچون ابوعلی سینا، ابوریحان بیرونی، فارابی، خوارزمی و ... همچنین شاعران برجسته‌ای نظیر فردوسی، سعدی، مولوی، حافظ و ... آشنا نباشد و در مقابل عظمت آنها سر تعظیم فرود نیاورد. تمامی این افتخارات ارزشمند، برگرفته از میزان عشق و علاقه فراوان ملت ما به فراگیری علم و دانش از طریق خواندن و مطالعه منابع و کتاب‌های گوناگون است. به شکرانه‌ی الهی، تاریخ و گذشته ما، همیشه درخشان و پر بار است. ولی اکنون در این زمینه در چه جایگاهی قرار داریم؟ آمار و ارقام ارائه‌شده از سوی مجامع و سازمان‌های فرهنگی در مورد سرانه‌ی مطالعه‌ی هر ایرانی، برایمان چندان امیدوارکننده نمی‌باشد و رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز از این وضعیت بارها اظهار گله و ناخشنودی نموده‌اند.

کتاب، دروازه‌ای به سوی گستره‌ی دانش و معرفت است و کتاب خوب، یکی از بهترین ابزارهای کمال بشری است. همه‌ی دستاوردهای بشر در سراسر عمر جهان، تا آنجا که قابل کتابت بوده است، در میان دست‌نوشته‌هایی است که انسان‌ها پدید آورده و می‌آورند. در این مجموعه‌ی بی‌نظیر، تعالیم الهی، درس‌های پیامبران به بشر، و همچنین علوم مختلفی است که سعادت بشر بدون آگاهی از آنها امکان‌پذیر نیست. کسی که با دنیای زیبا و زندگی‌بخش کتاب ارتباط ندارد بی‌شک از مهم‌ترین دستاورد انسانی و نیز از بیشترین معارف الهی و بشری محروم است. با این دیدگاه، به‌روشنی می‌توان ارزش و مفهوم رمزی عمیق در این حقیقت تاریخی را دریافت که اولین خطاب خداوند متعال به پیامبر گرامی اسلام (ص) این است که «بخوان!» و در اولین

سوره‌ای که بر آن فرستاده‌ی عظیم‌الشان خداوند، فرود آمده، نام «قلم» به تجلیل یاد شده‌است: «اقْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ. الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ» در اهمیت عنصر کتاب برای تکامل جامعه‌ی انسانی، همین بس که تمامی ادیان آسمانی و رجال بزرگ تاریخ بشری، از طریق کتاب جاودانه مانده‌اند.

دانشگاه پیام‌نور با گستره‌ی جغرافیایی ایران‌شمول خود با هدف آموزش برای همه، همه‌جا و همه‌وقت، به‌عنوان دانشگاهی کتاب‌محور در نظام آموزش عالی کشورمان، افتخار دارد جایگاه اندیشه‌سازی و خردورزی بخش عظیمی از جوانان جویای علم این مرز و بوم باشد. تلاش فراوانی در ایام طولانی فعالیت این دانشگاه انجام پذیرفته تا با بهره‌گیری از تجربه‌های گرانقدر استادان و صاحب‌نظران برجسته کشورمان، کتاب‌ها و منابع آموزشی درسی شاخص و خودآموز تولید شود. در آینده هم، این مهم با هدف ارتقای سطح علمی، روزآمدی و توجه بیشتر به نیازهای مخاطبان دانشگاه پیام‌نور با جدیت ادامه خواهد داشت. به‌طور قطع استفاده از نظرات استادان، صاحب‌نظران و دانشجویان محترم، ما را در انجام این وظیفه‌ی مهم و خطیر یاری‌رسان خواهد بود. پیشاپیش از تمامی عزیزانی که با نقد، تصحیح و پیشنهادهای خود ما را در انجام این وظیفه‌ی خطیر یاری می‌رسانند، سپاسگزاری می‌نماییم. لازم است از تمامی اندیشمندانی که تاکنون دانشگاه پیام‌نور را منزلگاه اندیشه‌سازی خود دانسته و ما را در تولید کتاب و محتوای آموزشی درسی یاری نموده‌اند، صمیمانه قدردانی گردد. موفقیت و بهروزی تمامی دانشجویان و دانش‌پژوهان عزیز آرزوی همیشگی ما است.

دانشگاه پیام‌نور

فهرست مطالب

مقدمه	التاسع
خصائص اللغة العربية (ويؤكي هاى زبان عربى)	الثاني عشر
الدَّرْسُ الأوَّلُ: التَّعارُفُ	١
التَّدرِيات	٢
الدَّرْسُ الثَّاني: في الطَّائِرَةِ (١)	٧
التَّدرِيات	٨
الدَّرْسُ الثَّالثُ: في الطَّائِرَةِ (٢)	١٣
التَّدرِيات	١٤
الدَّرْسُ الرَّابِعُ: في المَطَّارِ (١)	١٧
التَّدرِيات	١٨
الدَّرْسُ الخَامِسُ: في المَطَّارِ (٢)	٢٣
التَّدرِيات	٢٤
الدَّرْسُ السَّادِسُ: إلى الفُنْدُقِ ...	٢٩
التَّدرِيات	٣٠
الدَّرْسُ السَّابِعُ: في الفُنْدُقِ	٣٥
التَّدرِيات	٣٦
الدَّرْسُ الثَّامِنُ: المَرَضُ	٤١
التَّدرِيات	٤٢
الدَّرْسُ الثَّاسِعُ: في عِیَادَةِ الطَّيِّبِ	٤٧
التَّدرِيات	٤٨

٥٣	الدَّرْسُ العَاشِر: فِي عِبَادَةِ طَبِيبِ الْأَسْنَانِ
٥٤	التَّدرِيبَات
٥٩	الدَّرْسُ الحَادِي عَشَرَ: فِي الصَّيْدِيَّةِ ...
٦٠	التَّدرِيبَات
٦٥	الدَّرْسُ الثَّانِي عَشَرَ: مَعْرِفَةُ جِسْمِ الْإِنْسَانِ
٦٦	التَّدرِيبَات
٧١	الدَّرْسُ الثَّلَاث عَشَرَ: قِيَادَةُ السَّيَّارَةِ
٧٢	التَّدرِيبَات
٧٧	الدَّرْسُ الرَّابِع عَشَرَ: فِي الْوَرُشَةِ
٧٨	التَّدرِيبَات
٨٣	الدَّرْسُ الْخَامِس عَشَرَ: الْمُنَاحُ
٨٤	التَّدرِيبَات
٨٧	الدَّرْسُ السَّادِس عَشَرَ: فِي مَكْتَبِ تَغْيِيرِ النُّقُودِ
٨٨	التَّدرِيبَات
٩٣	الدَّرْسُ السَّابِع عَشَرَ: فِي الْبَنْكِ
٩٤	التَّدرِيبَات
٩٩	الدَّرْسُ الثَّامِن عَشَرَ: الرِّيَاضَةُ (١)
١٠٠	التَّدرِيبَات
١٠٥	الدَّرْسُ الثَّاسِع عَشَرَ: الرِّيَاضَةُ (٢)
١٠٦	التَّدرِيبَات
١١١	الدَّرْسُ الْعِشْرُونَ: صَلَاةُ الْجُمُعَةِ
١١٢	التَّدرِيبَات
١١٧	الدَّرْسُ الْوَاحِد وَ الْعِشْرُونَ: عِنْدَ الْفَاكِهَانِي
١١٨	التَّدرِيبَات
١٢٣	الدَّرْسُ الثَّانِي وَ الْعِشْرُونَ: عِنْدَ بَائِعِ الْخَضِرِ
١٢٤	التَّدرِيبَات
١٢٩	الدَّرْسُ الثَّلَاث وَ الْعِشْرُونَ: السَّاعَةُ وَ الْوَقْتُ
١٣٠	التَّدرِيبَات
١٣٥	الدَّرْسُ الرَّابِع وَ الْعِشْرُونَ: فِي الْجَامِعَةِ
١٣٦	التَّدرِيبَات
١٤١	الدَّرْسُ الْخَامِس وَ الْعِشْرُونَ: الْكَمْبِيُوتِرِ
١٤٢	التَّدرِيبَات
١٤٧	الدَّرْسُ السَّادِس وَ الْعِشْرُونَ: الْإِدَاعَةُ وَ التَّلْفِزَةُ
١٤٨	التَّدرِيبَات

١٥٥	المَجْمُوعَةُ الثَّالِثَةُ: المُلَحَقَاتُ
١٥٦	التَّمارِينُ العامَّةُ
١٦٠	بَعْضُ المَصْطَلَحَاتِ العِلْمِيَّةِ المُفِيدَةِ
١٦٠	الوَزَارَاتُ وَ المُنْظَمَاتُ وَ الشَّرَكَاتُ
١٦٠	إِدَارَةُ جَوَازَاتِ السَّفَر: ادارهُ كُذْرنامهُ
١٦١	المَصْطَلَحَاتُ العِلْمِيَّةُ لِفَرْعِ الرِّياضِي - الفيزياء
١٦١	المَصْطَلَحَاتُ العِلْمِيَّةُ لِفَرْعِ الأدبِ وَ العلومِ الانسانيَّةِ
١٦٢	الأوزانُ وَ المقاييسُ: وزنُ وَ مقاييساتُ
١٦٣	الأَمْثالُ العَرَبِيَّةُ
١٦٥	المُعْجَمُ
٢٠٣	مَنابعُ وَ مآخذُ

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

الحمدُ لله بديع السموات والأرضين، الذى فطر الخلائق أجمعين، وَ صَوَّرَ الإنسان فى أحسن تقويم، وَ جعل له عَيْنين و لساناً و شفتين، فتبارك الله أحسن الخالقين، و بعد كمال خلقته علّمه البيان، فنطق بتوحيده بأفصح تبيان، فتعالى الملك الحق المبين، و جعل من آياته اختلاف ألوانكم و ألسنتكم التى بها تُسَبِّحُونَ، وَ جعلكم شعوباً و قبائلَ تتعارفون. و الصلاة و السلامُ على أشرف الأنبياء و المرسلين من الأولين و الآخرين، و خير مَنْ نطق بلسان عربى مبين من العالمين، و على آله الأوصياء المصطفّين، و الحجج المنتجبين إلى قيام يوم الدين.

و بعد:

اللغة العربية لغة ديننا و ثقافتنا، لغة القرآن إحدى المعالم الثقافية للإيرانيين. مهمتنا تعلّم هذه اللغة و المحاولة لإستيعاب النصوص الإسلامية التى كتبت بهذه اللغة فى عصرنا الراهن. من أهمّ الأهداف المدوّنة لجامعة بيام نور، تحويلها إلى القطب العلمى و النيل إلى المحور العلمى. على هذا الصعيد حاول الأساتذة الموهوبون للجامعة أن يمارسوا تجاربهم القيّمة على اساس الفصول الدراسية المصادقة عليها وزارة العلوم بصورة الكتاب و البرامج التعليمية إلى أن تتيسّر وسيلة الإستفادة منها لكافة المراكز العلمية للبلد التى تحتوى المستوى الرحبة. التطوّر و الإزدهار المتنامية للعلم البشرى جعلنا أن نمارس المنهج الجديد لإستعراض العلوم و الموهبات و وجهات النظر المنشودة و نساعد المتعلّمين و الراغبين فى اللغة العربية على ترسيم المنهج الجديد.

منهج و خصائص هذا الكتاب:

١. مجموعة من الدروس الأساسية: قد اخترنا أحدث المواضيع التي تكون أكثر التصاقاً بحياة الإنسان، و قضاء لحاجاته اللغوية في الأمكنة الشتى. كان منهجنا أن ننتخب النصوص الوجيزة السهلة مع الجمل القصيرة إجتنباً عن التعب و ثبط العزيمة، ونستعرض الكثير من المفردات و المصطلحات الفردية و المركبة فابتدأنا بالتعارف، الطائرة، المطار، الفندق، عيادة الطبيب، الكمبيوتر، الصيدلية، ثم البنك و ما يتخللها من امور مهمة اخرى لتزيد الطالب حصيلة من المفردات و المركبات الحياتية الضرورية، و تلبي حاجته في المجتمع فيشعر بالمتعة عندما يستطيع أن يحقق إنتصاراً باتصاله و تفاهمه مع الآخرين بهذه اللغة. كما زدونا كلّ درس حسب الظروف المكانية بالصور و الرسوم الإيضاحية المناسبة استثناس الطالب و أحاطته بما يشمل الدرس و زيادة لمن يطمع بالمزيد.

٢. التمارين: وضعنا لكلّ درس التمارين المتعددة بغية تكرار الموضوعات و تسهيل أمر التعليم و تكريس المواضيع في أذهان الطلاب ليكتسبوا الجرأة على التكلّم. كما تجعل هذه الأسئلة أن يُحيط الطالب بمدى البحث و يصوغ الجمل و يُجيب الأسئلة. تناولنا في التمارين النظرة التطبيقية للغة حسب المباحث التمهيديّة لقواعد اللغة العربية. هذا القسم يضمّ اسئلة النص و الإجابة عنها، صوغ الجمل حسب القواعد و الأمثال، صوغ المحادثة على اساس النموذج، إملاء الفراغات، التعريف بالترايف و التضاد، من التمارين أكثر أستعمالاً و تطبيقاً التمرين (إصنع كما في المثال) الذى يناشد الطالب فى حله إلى النقاش و البحث.

٣. التّوسّع (للحفظ و التّمرين): خصصنا نهاية كل درس بقسم التوسع و الغرض منه حصول الطلاب على الكثير من المفردات و زيادة ثروتهم اللغوية و ملكتهم فى التكلّم و الحوار و التعرّف على المصطلحات المفيدة حتى لا يعثرهم النسيان - لأنّ آفة العلم نسيان - كما حاولنا أن يكون هذا القسم على أنماط مختلفة وفقاً لنص الدرس.

٤. الأمثال و الطرائف: قد أفردنا بعد كل درس بعض الأمثال و الطرائف نظراً لأهمية هذا الموضوع فى البعد عن النمط الروتينية و تعزيز حفظ الطالب و مدى إلمامه باللغة العربية و جعله قادراً على صياغة الجمل الرائعة.

٥. الملاحق: زوّدت خاتمة الكتاب بالملاحق التي تشتمل على العديد من المصطلحات المفيدة العلمية و الأمثال المتداولة إذ يساعد فهمها و حفظها الطالب على إزدياد مدى المفردات و تعلّم المحادثة.

و من الواجب علينا أن نتقدّم بالشكر لكلّ الذين أحالوا إلينا تدوين هذه المحاولة و طباعتها و نخصّ منهم الاستاذ الدكتور حسين حديدى معلّم المجلس التخصصى للغة العربية بجامعة بياّم نور.

و لا يفوتنا أن نشكر الأستاذ الفاضل الدكتور على اكبر احمدى الذى قام بالمراجعة الشاملة و التنقيح السديد لكل فصول الكتاب، و كانت ملاحظاته القيّمة السديدة و حسّه اللغوى الدقيق، خير عون لنا فى توجيه و تقويم هذا الأثر، كما نتقدم بأسمى آيات الشكر و الثناء للاستاذ الكريم الدكتور مصطفى جوانوروى كمنقّح ادبى للكتاب الذى أبدى ملاحظات قيّمة فجزاهم الله كلّهم خير الجزاء.

ألّف هذا الكتاب (المحادثة ٢) حسب مادة المحادثات الثلاث بمرحلة البكالوريوس و المنهج المقرر من قبل الوزارة المعنية و قادرٌ على أن يستفاد للطلبة جامعة بياّم نور دون حضورهم فى الصف أو سائر الراغبين فى تعلّم اللغة العربية.

نأمل أن هذه المجموعة لو درّست بشكل جيّد و صواب و توفّرت الرغبة و الهمة و الإهتمام، لأهّلت الطالب لأن يقطع خطوة رحبةً على طريق التحادث و المكالمة و الكتابة باللغة العربية.

و أخيراً لا ندعى الكمال فى تأليفنا هذا، بل نقرّ و نعترف بالقصور و التقصير، لأنّ عملاً كهذا لا يخلو من زلّات و هفوات، فنأمل من الأساتذة و الباحثين المتخصّصين فى هذا الحقل أن يتحفونا بأرائهم السديدة، مع وافر الشكر و الإمتنان.

و ما توفيقنا إلا بالله العليم

ربيع الثانى ١٤٣٠هـ. ق / ١٣٩٧هـ / ٢٠١٩م

دكتور على احمدى

عضو هيأت علمى (دانشگاه پیام نور)

دكتور هدايت الله تقى زاده

عضو هيأت علمى (دانشگاه فرهنگيان)

خصائص اللغة العربية (ویژگی های زبان عربی)

در میان زبان های سامی که عربی یکی از شاخه های آن است، از ویژگی های خاصی برخوردار است که در زیر به برخی از آنها اشاره می شود:

- در مورد زبان عربی به این واقعیت نیز باید توجه داشت که زبان شناسان عقیده دارند که **زبان عربی از دامنه و گستره ای بسیار وسیع** برخوردار است و از این جهت بر سایر زبان ها تفوق و برتری دارد. به عنوان مثال افعال در زبان عربی به جای شش صیغه چهارده صیغه دارند، تمامی اسم ها مؤنث و مذکر دارند و افعال و ضمائر و صفت ها هم مطابق آن ها می باشند.

- در برخی از واژگان بعضی از حروف خاصیتی دارند که بیانگر **رابطه لفظ و معناست**. مثلاً حرف «ر» در کلمات زیر بیانگر حرکت است مثل (راح، رجع، رجف، رحل، رفس، رفض، رقص، ركب) و حرف «غ» بر غموض و پنهانی دلالت دارد: (غاب القمر، غبر، غدر، غرب، غروب، غرق، غشی، غمر، غمض، غيبة).

- **توانمندی در واژه سازی** از کلمات قرضی و بیگانه با حفظ ساختار زبان عربی و هویت آن. این ویژگی مرهون ساختار اشتقاقی این زبان است. مثلاً از واژه «تلفن» فعل «تَلَفَّنَ، يُتَلَفَّن» و از واژه «تلویزیون» فعل «تَلَفَّزَ، يُتَلَفَّر» ساخته است.

- **تنوع واژگانی**: زبان عربی به دلیل وجود حرکات در کلمات از پربارترین زبان ها به شمار می آید و حساسیت فوق العاده ای در واژگان دارد که با اندک تغییری در ساخت، تغییر در معنا را به دنبال دارد. مانند: الحِلْف (اتحاد) و الحَلْف (سوگند)، الخَلْق (شکل ظاهری) و الخُلُق (اخلاق)، السُّوء (بدی) و السَّوء (سرزنش) و....

- از ویژگی دیگر زبان عربی وجود **اشتراک** است، به این معنا که یک کلمه در معانی متعددی به کار می‌رود مانند کلمه «العَيْن» که به معنای (چشم، چشمه، جاسوس، طلا، مثل و مانند، همان، رئیس و...) است.
- **نَحْت**: از ویژگی‌های مهم زبان عربی نحت یا واژه‌آمیزی است، یعنی از اسم، جمله، و ترکیبات، فعل ساختن. نحت انواعی دارد:
- **نحت نسبی**: نسبت دادن شیء یا شخصی یا فعلی به دو اسم. مثل: عُبْشُمی (عبدالشمس)، عُبْدری (عبدالدار)، مَرْقسی (إمروالقیس).
- **نحت فعلی**: جمله‌ای منحوت می‌شود که بر مضمون آن دلالت دارد. مثل: البسملة (بسم الله الرحمن الرحيم)، حَسْبُ (حسبی الله)، حَوْقَل (لا حَوْلَ و لا قُوَّةَ الا بالله)، حَمْدَل (الحمد لله)، جَعْفَل یا جَعْفَد (جعلني الله فداك)، سَمَعَل (السلام عليكم).
- **نحت اسمی**: از دو کلمه جداگانه اسمی ساخته شود مانند: جَلْمُود، از (جَلْد و جَمْد)، حَبَّر (حَب و قُر).
- **نحت وصفی**: برای بیان مبالغه، از اسم، صفت می‌سازند. مثل صَيْفُ صَائِف (تابستان گرم)، لَيْلُ اللَّيْلِ (شب بسیار تیره و تاریک)، مَكَانُ مَكِين (جایی استوار)، صَدِيقُ صَدُوق (دوست مخلص)، هَوْلُ هَائِل (ترس شدید)، وَيْلُ وَائِل (شری زیاد).
- از ویژگی دیگر زبان عربی وجود **اضداد** است مانند: قَعَد (برخاستن و نشستن)، اشْتَرَى (خریدن و فروختن)، ظَنَّ (گمان کرد و یقین کرد)، الْحَمِيم (آب سرد و داغ)، الْمَوَلَى (سرور و برده).
- **تعریب کردن کلمات غیر عربی** از ویژگی دیگر زبان عربی است مانند: الزنجبیل، الإبريق و الجوهر...

تلفظ صحیح؛ طرز تلفظ حروف عربی

اولین قدم در فراگیری زبان عربی، شناخت الفبا و تلفظ صحیح آن‌هاست. بنابراین یازده حرف وجود دارند که تلفظ آن‌ها به‌طور جدی با تلفظ فارسی متفاوت است. برای این که لهجه شما برای عرب‌زبانان قابل فهم باشد، بایستی در درجه نخست به این تفاوت‌ها توجه کنید.

نام حرف	شکل حرف	روش ساده تلفظ حرف	حالت حرف	تفاوت با حروف مشابه
غین	غ	از ابتدای حلق (پس از انتهای سقف دهان) بدون فشار تلفظ می‌شود.	صدایش درشت ولی نرم و قابل امتداد، مثل صدای «ق» صدایی خشک و محکم غرغره کردن آب در گلو و غیرقابل امتداد دارد.	
قاف	ق	با کمی فشار بر انتهای سقف دهان تلفظ می‌شود.	صدایش خشک و غیرقابل امتداد است.	«غ» صدایش درشت ولی نرم و قابل امتداد دارد.
حاء	ح	از حروف حلقی است و از وسط حلق با فشار تلفظ می‌شود.	صدایی گرم و غلیظ و قابل امتداد دارد. مثل صدای «ه» صدایی خشک و سرد گرم کردن دست در هوای سرد.	
ثاء	ث	دندان‌های پیشین فک بالا روی قسمت فوقانی و نوک زبان قرار می‌گیرد و فشار بیشتر از (ذ) برای تلفظ نیاز دارد.	نازک و ظریف با صدایی قابل امتداد مثل یک سین نوک زبانی.	تلفظ «س» اصلاً نوک زبانی نیست.
ذال	ذ	دندان‌های پیشین فک بالا روی قسمت فوقانی و نوک زبان قرار می‌گیرد و فشار کمی برای تلفظ نیاز دارد.	نازک و ظریف با صدایی قابل امتداد مثل یک زاء (ز) نوک زبانی.	«ز» نوک زبانی تلفظ نمی‌شود. «ظ» درشت است.
ظاء	ظ	مثل یک ذال (ذ) درشت تلفظ می‌شود. در موقع تلفظ انتهای زبان به طرف سقف دهان بالا می‌رود.	درشت با صدای قابل امتداد	«ز» مثل تلفظ فارسی آن است و نوک زبانی تلفظ نمی‌شود. «ذ» نازک است.
ضاد	ض	مثل یک ظاء (ظ) ولی با لثه تلفظ می‌شود. مثل یک دال (د) درشت است که از داخل گلو گفته شود.	خیلی درشت است و موقع تلفظش زبان تا حد ممکن به سقف دهان می‌چسبد. صدایش تقریباً قابل امتداد نازک است. و درشت است.	«ز» مثل تلفظ فارسی آن است و نوک زبانی تلفظ نمی‌شود. «ذ» نوک زبانی و «ظ» نوک زبانی و درشت است.
صاد	ص	مثل یک سین (س) درشت که از داخل گلو تلفظ شود.	نوک زبانی نیست. زبان تا حد ممکن به سقف دهان می‌چسبد.	صدای «ص» به نوعی از «س»، «گرفتگی» بیشتری دارد.
طاء	ط	مثل یک تاء (ت) درشت	زبان تا حد ممکن به سقف دهان می‌چسبد.	صدای «ت» نازک است.

نام حرف	شکل حرف	روش ساده تلفظ حرف	حالت حرف	تفاوت با حروف مشابه
عین	ع	از وسط حلق تلفظ می‌شود، طوری که انگار صدای حرف به دیواره حنجره کشیده می‌شود.	صدایی غلیظ و قابل امتداد دارد. رعایت اعتدال مهم است، یعنی نباید آن را خیلی محکم یا خیلی سست ادا کرد.	همزه (أ- ء) تیز و محکم و غیرقابل امتداد تلفظ می‌شود.
واو	و	لب‌ها غنچه می‌شوند و هوا از بین دو لب خارج می‌شود.	خیلی شبیه به تلفظ فارسی است. و هنگام تلفظ واو ساکن (مثل یَوْم) فرقت معلوم می‌شود. صدای واو عربی ممتد است.	در فارسی دندان را روی لب پایین می‌گذاریم، لذا صدای روی «و» گیر می‌کند و امتداد نمی‌یابد.

نکات:

- برای شنیدن صدای یک حرف، آن را ساکن کنید و یک فتحه قبل از آن بگذارید: مثلاً برای «س» می‌گوییم: آسْ و برای «ث» آثْ.
- برای درشت تلفظ کردن حرف دو کار انجام می‌شود: اول؛ دهان به شکل عمودی باز می‌شود و دوم؛ زبان به طرف سقف دهان بالا می‌رود.
- مخرج (ص، ض، ط، ظ) به علت حالت خاصی که دارند، بهتر است از طریق استماع و تمرین دریافت.

الدَّرْسُ الْاَوَّلُ

التَّعَارُفُ

الحوار:

سعيدٌ: صباح الخير

احمد: صباح النور و الشُّرور.

سعيدٌ: كَيْفَ حَالُكَ؟

أحمد: أنا بِخَيْرٍ شكراً و الحمدُ لله.

سعيد: أهلاً و سهلاً.

أحمد: مَرَحَباً، أهلاً.

أحمد: هَلْ لَكَ أَنْ تُعَرِّفَ نَفْسَكَ عَلَيَّ؟

سعيدٌ: بِكُلِّ سُورٍ اسْمِي سعيدٌ.

سعيد: مَا اسْمُكَ الْكَرِيم؟

احمد: اسمي احمد.

أحمد: هل أنت لبناني؟

سعيد: لا أنا من ايران.

احمد: أنا سعيد بمعرفتك. كم الساعة من فضلك؟

سعيد: الساعة الآن الرابعة و خمس و أربعون دقيقة.

أحمد: شكراً، عفواً. ساعدك الله!

التدريبات

التمرين الأول

إبحث عن ما يُعادل هذه التعبيرات و الجمل في الدرس:

١. لطفاً، ساعت چند است؟

٢. اسمت چيست؟

٣. آیا امکانش هست که خودتان را برای من معرفی کنید؟

التمرين الثاني

أجب:

١. كم الساعة من فضلك؟

٢. هل من الممكن أن تُعرف نفسك علي؟

التمرين الثالث

أكمل الفراغ بالكلمة المناسبة مستعيناً بالنص:

١. الساعة من فضلك؟

٢. حالك؟

٣. هل لك علي؟

٤. أنا برؤيتك.

التمرين الرابع

املأ الفراغ بكلمة مناسبة مشتقة من مادة (دفع):

١. لا..... في هذه الحقيبة أكثر من دينار.
٢. أجرة هذه الغرفة لمدة أسبوع.
٣. إن في الكلام صارّ بصاحبه.
٤. يُجاهد الجنود في عن الوطن.
٥. هو لم عن وطنه أمام الغدوان.

التمرين الخامس

هات جمع الكلمات التالية:

- مظهر مُسافر أمر
عاصمة رسم عصر

التمرين السادس

استبدل مع تغيير ما يلزم كما في المثال:

المثال: أنا قادم من بيروت (انتم)

انتم قادمون من بيروت

١. انتِ

٢. هي

٣. انتنّ

٤. نحنُ

٥. هو

التمرين السابع

أجب بالمضارع و الماضي كما في المثال:

المثال: إحرص على سلامة نفسك.

(مضارع) ➡ أنت تحرص على سلامة نفسك.

(ماضي) ← أنا حَرَصْتُ عَلَى سَلَامَةِ نَفْسِي.

١. قِفْتُ فِي الْقَطَارِ.
٢. إِحْفَظْ دَرَسَكَ.
٣. أُدْرُسُ فِي الْمَكْتَبَةِ.
٤. إِخْتَصِرْ كَلَامَكَ.
٥. أَخِيرَنِي بِهُبُوطِ الطَّائِرَةِ.

التمرين الثامن

صِلْ بَيْنَ الْكَلِمَاتِ الْمُضَادَّةِ فِي الْمَعْنَى:

نَعَمْ	أَمَامَ	خُذْ	قَادِمٌ	لَا
التَّاهِي	مُسَافِرٌ	خَلْفَ	هَاتِ	الْآمِرِ

التمرين التاسع

صِلْ بَيْنَ الْكَلِمَاتِ الْمُرَادِفَةِ فِي الْمَعْنَى:

سعى	جَهْدٌ	نَهَضَ	رُشِدٌ	الهبوط	مقام
مفاهيم	هداية	شأن	معاني	النزول	قام

للتوسع (للحفظ و التمرين):

- علي فكرة: راستی
- أعطاك الله العافية: خداوند به تو سلامتی و تندرستی بدهد.
- أمسية سعيدة: شب نیکو و خوب
- نهأرك سعيداً: روزت خوش و خرم
- عاشت يدآکم: دست شما درد نکند.
- أقدم لك نفسي: خودم را به تو معرفی می کنم.
- مساء الخير: عصر بخیر
- سلمت يدآک: دست شما درد نکند.

هَلْ تَعْلَمُ؟ ... الإبتسامة

قالت الزوجة للطبيب: زَوْجِي يَتَكَلَّمُ وَهُوَ نَائِمٌ فِي اللَّيْلِ. ماذا أفعل؟
أجاب الطبيب: «أَعْطِيهِ فُرْصَةً لِيَتَكَلَّمَ فِي النَّهَارِ.»
(زن به پزشک گفت: «همسرم شب در خواب حرف می زند. چه کار کنم؟
پزشک جواب داد: «به او فرصتی بده تا در روز حرف بزند.»)

